

**“YOSHLAR KORRUPSIYAGA YO‘Q DEYDI!” MAVZUSIDA O‘TKAZILGAN
TANLOVDA MUNOSIB ISHTIROKI UCHUN**

Xurramiddinova Ruskhona

TASHAKKURNOMA

bilan taqdirlanadi

XAMIDOV OBIDJON XAFIZOVICH

Buxoro davlat universiteti rektori

Buxoro 2024

Buxoro davlat universiteti
San'atshunoslik va pedagogika fakulteti
12-1cholg'u 24 guruh
MuhammadjonovaRuxshonaning
"Assalom buxoro" ko'rsatuvidagi
Bayonnomasi

9.05.2025 Buxoro shahar

Eshitildi:

8-may Xotira va qadrlash bayrami munosabati bilan Buxoro viloyati televidiniyasida "Xotira muqaddas" mavzusida interviyu berildi. Hamda go'zal tarona ijro etildi.

ПРИ ПОДДЕРЖКЕ МИНИСТЕРСТВА КУЛЬТУРЫ РФ

МЕЖДУНАРОДНЫЙ КОНКУРС-ФЕСТИВАЛЬ

FEST ПИТЕР

ДИПЛОМ

ЛАУРЕАТ I СТЕПЕНИ

Мухаммаджонова Рухшона

Номинация: Инструментальное исполнительство, Народный инструмент Дутор
Конкурсный номер: Таджикская народная мелодия "Жаванюн"

Возрастная категория: 17-20 лет

Педагог: Рузиева Зилола Ешпулатовна

Бухарская специализированная школа искусств

Республика Узбекистан, Бухарская область, город Бухара

Михайлов Д.С.

генеральный директор
Европейской Ассоциации
Культуры, Руководитель
Академии Искусств,
(Санкт-Петербург, Россия)

Волохова У.

дипломированный журналист,
языковед, коуч-тренер по
ораторскому мастерству,
выпускница школы теле-радио
вещания "Останкино"
(Санкт-Петербург, Россия)

Тарасова В.Э.

куратор проектов Европейской
Ассоциации Культуры
(Санкт-Петербург, Россия)

Sofia J. Wiklund

председатель жюри,
амбассадор Европейской
Ассоциации Культуры на
территории Финляндии,
официальный представитель
в странах Европейского
Союза, профессиональная
инструменталистка, ведущая
скрипка Финского
Национального Театра
(Финляндия)

ISSN: 3030-377X

SCIENCE SHINE
INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL

CERTIFICATE

Ruxshona Muhammadjonova

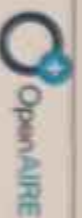
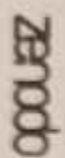
O'ZBEKISTONDA NOMODDIY MADANIY MEROS NAMUNALARINING
MILLIY VA MAHALLIY RO'YXATLARINI YURITISH MASALALARI

SUBMITTED FOR AN ARTICLE PUBLISHED IN A SCIENTIFIC JOURNAL

Abdul Khaliq Ahmadougli
Editor-in-chief of International scientific journal
Science Shine

05.06.2025
№13(48)

ISSN: 3030-377X

SCIENCE SHINE
INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL

CERTIFICATE

Ulug'bek Mirshayev

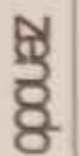
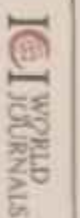
O'ZBEKISTONDA NOMODDIY MADANIY MEROS NAMUNALARINING
MILLIY VA MAHALLIY RO'YXATLARINI YURITISH MASALALARI

SUBMITTED FOR AN ARTICLE PUBLISHED IN A SCIENTIFIC JOURNAL

Abdul Khallil Ahmadovg'hi
Editor-in-chief of International scientific journal
"Science shine"

05.06.2025
№13(48)

O'ZBEKISTONDA NOMODDIY MADANIY MEROS NAMUNALARINING MILLIY VA MAHALLIY RO'YXATLARINI YURITISH MASALALARI

Ulug'bek Mirshayev

Buxoro davlat universiteti Musiqa ijrochiligi va madaniyat
kafedrasi katta o'qituvchisi

Ruxshona Muhammadjonova

Buxoro davlat universiteti Musiqa ijrochiligi va madaniyat
kafedrasi talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekistonda nomoddiy madaniy meros namunalarining milliy va mahalliy ro'yxatlarini yuritish masalalari haqida bayon etilgan.

Kalit so'zlar: milliy san'at, hunarmandchilik, urf-odatlar.

ISSUES OF MAINTAINING NATIONAL AND LOCAL REGISTERS OF TANGIBLE CULTURAL HERITAGE SAMPLES IN UZBEKISTAN

Ulugbek Mirshayev

Senior lecturer, Department of Music Performance and Culture,
Bukhara State University

Rukhshona Muhammadjonova

Student of the Department of Music Performance and Culture,
Bukhara State University

Annotation: This article describes the process of preservation and promotion of intangible cultural heritage in Uzbekistan not only for the preservation of cultural values, but also for the development of national identity.

Key words: national art, crafts, traditions.

O'zbekiston, o'zining boy tarixiy va madaniy merosi bilan dunyoga mashhur. Respublikamizda nafaqat moddiy, balki nomoddiy madaniy merosni muhofaza qilish ham katta ahamiyatga ega. Keling avvalambor nomoddiy madaniy meros nimaligini bilaylik.

Nomoddiy madaniy meros bu-jamiyatning tarixiy, madaniy va ruhiy merosi bo'lib, u material shaklda mavjud bo'lmagan, ammo insonlarning hayotini, urf-

odatlari, tilini, diniy e'tiqodlari va san'atlarini ifodalaydigan an'analar va amaliyotlar yig'indisidir. Masalan, xalq musiqasi, raqslar, afsonalar, qo'shiqlar, qahramonlik va qobiliyatlar, yodgorliklar, rasm-rusmlar kabi elementlar nomoddiy madaniy merosga kiradi. Bu turdagi meros, ko'pincha avloddan-avlodga o'tib, jamiyatning o'ziga xosligini saqlashga yordam beradi. Nomoddiy madaniy meros, birinchidan, xalqning o'ziga xosligini va madaniy identifikatsiyasini saqlab qolishga yordam beradi. Ikkinchidan, u avlodlar orasidagi aloqani mustahkamlash, madaniy o'zaro bog'liqlikni ta'minlashda katta rol o'ynaydi. O'zbek xalqining noyob an'analari, qadoqlash san'ati, kuy va qo'shiqlari, teatr san'ati, tasviriy san'at va boshqa ko'plab madaniy elementlar butun dunyoga tanitilishi kerak.

Nomoddiy madaniy meros namunalarining milliy va mahalliy ro'yxatlarini yuritish masalalari juda muhim ahamiyatga ega, chunki bu jarayon milliy madaniy boylklarni saqlash va rivojlantirishda asosiy rol o'ynaydi. Quyidagi masalalar asosida ushbu ro'yxatlarni yuritish bo'yicha muhim jihatlari ko'rib chiqilishi mumkin.

Ro'yxatlarni yuritish tizimining shakllanishi:

✓ Nomoddiy madaniy meros namunalarining milliy va mahalliy ro'yxatlarini yuritish tizimi yaratish zarur;

✓ Bu tizimni yaratishda quyidagi omillarni inobatga olish kerak;

✓ Madaniy merosning turli shakllari (til, musiqa, urf-odatlar, an'analar, rasm-rusumlar) ro'yxatga olinishi kerak;

✓ Ro'yxatga olishda ilmiy tadqiqotlar, ekspertlarning fikrlari, madaniy meros ob'ektlari bo'yicha tahlillar asosida aniqlik kiritish zarur;

✓ Madaniy merosning o'ziga xosligini, ahamiyatini va zamonaviy ehtiyojlarini hisobga olish.

Nomoddiy madaniy merosning mahalliy ro'yxatlari, mahalliy jamoalar, hududlar va millatlar tomonidan saqlanadigan va ifodalanuvchi an'analardir. Milliy ro'yxatlar esa mamlakatning umumiy madaniy merosini aks ettiradi. Har ikkala ro'yxatning bir-biri bilan uyg'un bo'lishi va muvofiqlashtirilgan tarzda yuritilishi zarur.

Ro'yxatlarni yangilash va monitoring qilishda nomoddiy madaniy merosning o'zgaruvchan tabiati sababli, ro'yxatlarni muntazam ravishda yangilab turish zarur. Bu jarayon o'z ichiga:

✓ Madaniy elementlarning o'zgarishini va zamonaviylashtirishini kuzatish;

✓ Madaniy ob'ektlar va elementlarning ahamiyatini qayta baholash;

✓ Mahalliy va global miqyosda kelib chiqqan yangi tendentsiyalarni hisobga olishni qamrab oladi.

Milliy va mahalliy ro'yxatlarni yuritish uchun qoidalar va normativ-huquqiy asoslar zarur. Bunga davlat siyosati, madaniy merosni saqlash va rivojlantirishga doir qonunlar, xalqaro konvensiyalar (masalan, UNESCOning Nomoddiy madaniy merosni saqlash konvensiyasi) kiradi.

Mahalliy aholi va jamoatni ro'yxatga olish jarayoniga jalb etish, ularni madaniy merosning ahamiyati va uni saqlashning muhimligi haqida xabardor qilish muhimdir. Jamoat ishtiroki orqali ko'plab noyob madaniy elementlar ro'yxatga olinishi mumkin.

Nomoddiy madaniy meros namunalarini saqlash borasida xalqaro tajriba almashish hamda boshqa mamlakatlarning tajribasidan foydalanish muhimdir. Xalqaro tashkilotlar, masalan, UNESCO, madaniy merosni saqlash va ro'yxatga olish bo'yicha metodologiyalar va standartlarni ishlab chiqadi.

Nomoddiy madaniy merosni ro'yxatga olish va saqlash, ularning kelajak avlodlarga yetib borishini ta'minlashda, madaniy va milliy o'zlikni saqlashda muhim ahamiyatga ega. Bu jarayon nafaqat ilmiy va huquqiy, balki madaniy va ijtimoiy jihatlarni ham o'z ichiga oladi.

Xulosa: O'zbekistonda nomoddiy madaniy merosni saqlash va targ'ib qilish jarayoni nafaqat madaniy qadriyatlarni saqlash, balki milliy kimlikni rivojlantirish uchun ham muhimdir. Bu jarayonda hukumati, jamoat tashkilotlari, ilmiy markazlar va yoshlar birgalikda faol ishtirok etib, O'zbekistonning madaniy merosini dunyoga tanitishga intilmoqda.

O'zbekistonda nomoddiy madaniy merosni saqlash va targ'ib qilish borasida amalga oshirilayotgan ishlar bugungi kunda yuksak natijalarga erishmoqda. O'zbekistonning boy madaniy merosini asrab-avaylash, uni kelajak avlodlarga yetkazish va jahonda tanitish – bu faqatgina ilmiy, madaniy va tarixiy merosni saqlab qolish emas, balki xalqning identifikatsiyasini mustahkamlash va dunyo miqyosida O'zbekistonning madaniy obro'sini oshirishga xizmat qiladi. Shuningdek, bunday tashabbuslar xalqaro hamkorlikni rivojlantirishga va boshqa mamlakatlar bilan madaniy almashinuvni kuchaytirishga yordam beradi.

Nomoddiy madaniy meros namunalarini ro'yxatga olish masalalari, shuningdek, hududiy xususiyatlarni inobatga olib, ularni tashkil etish, tahlil qilish, saqlash va ifodalash bo'yicha aniq strategiyalarni ishlab chiqishni talab qiladi. O'zbekiston hukumati tomonidan bu masalalarda bir qancha tashabbuslar amalga oshirilgan, lekin bu jarayon hali davom etmoqda.

Foydalangan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Nomoddiy madaniy meros muhofazasiga oid normativ-huquqiy hujjatlarni tasdiqlash to'g'risida" 2011-yil 23-fevraldagi 47-son qarori.
2. M.Xolmo'minov. O'zbekiston madaniyati va san'ati. // O'zDSMI xabarlari jurnali. -Toshkent: 2024/2(29).
3. Vazirlar Mahkamasining "2010-2020-yillarda nomoddiy madaniy meros ob'yektlarini muhofaza qilish, asrash, targ'ib qilish va ulardan foydalanish Davlat dasturini tasdiqlash to'g'risida"gi 2010-yil 7-oktabrdagi 222-son qarori.
4. D.Chinpo'latov. Nomoddiy madaniy meros va yoshlar. BMI. //Toshkent - 2019.
5. O'zbekiston nomoddiy madaniy merosi YUNESKO ishlari bo'yicha O'zbekiston Respublikasi Milliy komissiyasi, 2017.
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 25-dekabrda "Nomoddiy madaniy merosni muhofaza qilish, ilmiy o'rganish va targ'ib qilishni rivojlantirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" gi PQ-405-son qarori.